

європейських країн може бути корисний для застосування в Україні на рівні відносин між органами різних міст, областей та країн, з якими Україна має тісні торгівельні зв'язки.

На нашу думку, не існує однієї стандартної схеми, згідно якої повинна вдосконалюватись податкова система, адже в кожній країні реформування та вдосконалення податкового механізму повинна враховувати національні особливості. Кожна з країн ЄС пройшла свій адаптаційний період вдосконалення податкової політики та отримала свої економіко-соціальні результати. Проаналізувавши механізм адаптації податкової системи країн, які протягом останніх десятиліть асоціювались з Європейським Союзом, ми дійшли висновку, що успіх податкових реформ можливий лише в довгостроковій перспективі, де наявні поступові та рівномірні зміни.

Література:

1. Гармонізація податкового законодавства: українські реалії: монографія / [Білецька Г. М., Кармаліта М. В., Куц М. О. та ін.]. – К.: Алерта, 2012. – 222 с
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України[Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
3. Budzetowa Ustawa na 2011 rok: Ustawa RP od 20 stye. 2011 r. // Dziennik Ustaw RP. - 2011. - № 18. - Poz. 205.
4. O podatku tonazowym : Ustawa RP od 24 sier. 2006 r. // Dziennik Ustaw RP. - 2006. -№ 183.- Poz. 1353 zezm.

УДК 336:22

Петричко М.М.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Мукачівський державний університет

ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах реалізації довгострокової стратегії України спрямованої на трансформацію України у високорозвинену країну європейського типу з орієнтацією на економічне зростання та досягнення ефективного зростання підприємницької активності у всіх сферах економіки, пріоритетним завданням є удосконалення діяльності органів управління в процесі справляння податків, зборів, платежів. В умовах ринку податкові правовідносини держави та її господарюючих суб'єктів стають провідними, у цьому контексті особливого значення набуває створення такого механізму адміністрування податків, зборів, платежів, який би відповідав потребам соціально-економічного розвитку держави, сприяв подоланню структурних диспропорцій в економіці, забезпечив зниження податкового навантаження, спрощення оподаткування, ініціював підвищення активності суб'єктів господарювання, створював умови для залучення як національних, так й іноземних інвестицій, забезпечував зростання добробуту населення.

Державі для виконання своїх функцій потрібні фінансові ресурси. Зважаючи на те, що основну частину грошових надходжень до державної скарбниці сучасних держав забезпечують податкові платежі, проблема своєчасності та повноти сплати податків не втрачає своєї значущості. Ще більшої актуальності вона набуває в умовах кризових явищ, зумовлених внутрішніми та світовими фінансово-економічними кризами, коли недостатнє надходження податкових платежів до бюджету може стати причиною втрати платоспроможності держави.

Проблематика адміністрування податків є актуальною і широко висвітлюється у науковій літературі. Адміністрування податків і зборів є динамічним процесом. Якість його виконання характеризує діяльність органів державної фіскальної служби, з використанням визначеного інструментарію з реалізації державної податкової політики щодо здійснення митно-податкового контролю. До того ж це особливий вид податкової діяльності, постійна й необхідна її складова, організація якої зумовлена, у першу чергу, потребами державної фіскальної політики.

У Податковому кодексі України (далі - ПКУ) застосована широко вживана в сучасній економічній науці термінологія «адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів)» [1].

У сучасних умовах адміністрування процесів оподаткування є однією з найважливіших складових досягнення ефективного зростання підприємницької активності у всіх сферах економіки. Адміністрування процесів оподаткування має суто економічний зміст та об'єднує за допомогою однієї ідеї: комплекс заходів, спрямованих на забезпечення виконання законодавчих та нормативно-правових актів. Сьогодні на шляху ефективного адміністрування в податковій сфері існує ряд проблем, які необхідно враховувати для забезпечення результативності цього процесу. До них можна віднести такі: об'єднання кількох податків в один (податок на майно, рентна плата); проблеми децентралізації фінансових ресурсів; проблеми формування Пенсійного фонду; часті зміни законодавчих та нормативних актів; наявність різноманітних пільг із питань оподаткування; відсутність уніфікації діяльності контролюючих органів; низький рівень інформованості суспільства з питань оподаткування; інші, пов'язані з оподаткуванням, проблеми. З наведеного можна зробити висновок, що проблеми податкового адміністрування можна розглядати з різних поглядів. По-перше щодо юридичного вдосконалення - тобто створення системи взаємовідносин між державою та платниками податків за допомогою вдосконалення законодавчої бази, тобто адміністрування податків (рис. 1.).

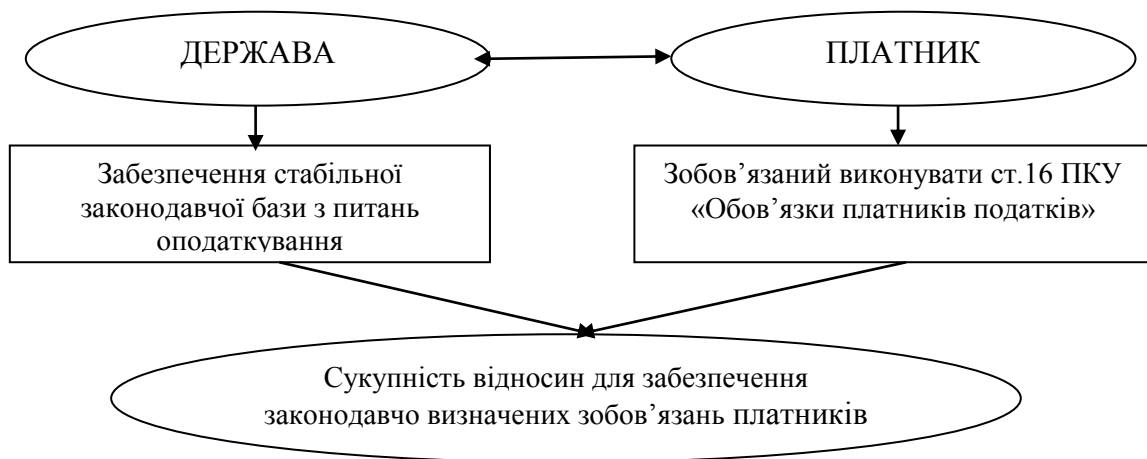

Рис.1. Схема адміністрування податків

Джерело: складено автором за [1]

По-друге, щодо вдосконалення взаємовідносин між органами оподаткування та платниками податків при забезпеченні стягнення та сплати різних видів податків та зборів, тобто адміністрування процесів оподаткування (рис. 2.).

Адміністрування процесів оподаткування є прерогативою органів оподаткування та забезпечується комплексом взаємовідносин із платниками податків, пов'язаних із функціонуванням цих органів та виконанням поставлених перед ними завдань.

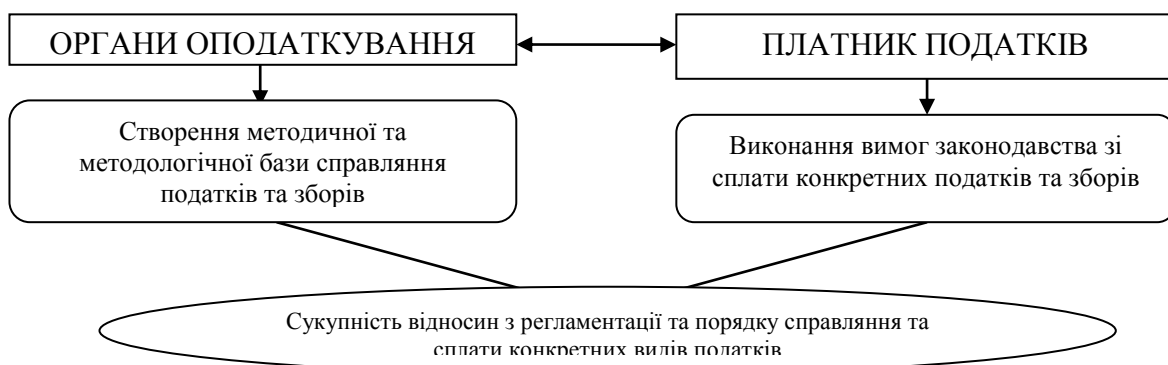

Рис. 2. Схема адміністрування процесів оподаткування

Джерело: складено автором за [1]

Сукупність відносин між органами оподаткування та платниками податків при забезпеченні системи виконання функцій податків в існуючих умовах господарювання і складають суть адміністрування процесів оподаткування.

Адміністрування податків в 2012-2015 роках здійснювалося в умовах внесення змін у податкове законодавство [1, 2, 3] та було спрямоване на покращання адміністрування платежів, створення більш рівних та справедливих умов оподаткування, а також підвищення наповнюваності бюджету. Так, Верховною Радою України було прийнято Закон України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо податкової реформи» [2], який саме вплинув на темпи приросту податкових надходжень в аналізованому періоді рис.3: а саме зменшення податкових надходжень до зведеного бюджету з 81% у 2012 році до 77,5% у 2015 році. Така ситуація обумовлена оптимізацією податків, а саме:

- скорочення кількості податків і зборів – з 22 до 11 (скасовано - 3, трансформовано 13 подібних – у 5);
- запровадження мораторію на 2 роки на перевірки малого бізнесу (з обсягом доходу до 20 млн. грн. в рік);
- запровадження системи електронного адміністрування ПДВ (з 01.02.2015 по 01.07.2015 в тестовому режимі);
- запровадження нових норм погашення податкового боргу: безспірного стягнення коштів з рахунків і готівки за самостійно задекларованими платником податків податковими зобов'язаннями виключно на перше півріччя поточного року, якщо сума податку перевищує 5 млн. грн. і якщо немає узгоджених податкових зобов'язань з боку держави стосовно цього платника податків.

Зазначені недоліки та наявність системних прорахунків у процесі адміністрування податків призвели до виникнення таких проблем, як:

- корупція в системі адміністрування податків;
- низький рівень податкової культури;
- широке застосування тіньових схем щодо виведення з обігу безготівкових коштів та ухилення від сплати податків;
- податкові консультації, які носили переважно індивідуальний характер і тим самим суб'єктивно впливали на розмір податкових зобов'язань.

Таким чином, існуюча система адміністрування податків недостатньо ефективна, не забезпечує на належному рівні інвестиційного клімату та інтеграції в європейський простір.

Урахування всіх цих складових і повинне забезпечуватися в першу чергу під час адміністрування процесів оподаткування.

Підвищення рівня ефективності адміністрування процесів оподаткування сприятиме покращенню інвестиційного клімату в Україні за рахунок спрощення податкової системи, підвищення прозорості та якості адміністрування податків, ліквідації поширених схем ухилення від оподаткування, усунення неузгодженостей в податковому законодавстві.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/2755-17>
2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи» від 28.12.2014 № 71-VIII. [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
3. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 № 909-19. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-19>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>